

25 Μαρτίου 1821

Η Επανάσταση

Ο πρόξενος της Γαλλίας στο κράτος του Αλή Πασά, Φραγκίσκος Πουκεβίλ (1770 - 1830), έγραψε ιστορία για την ελληνική επανάσταση. Το βιβλίο τυπώθηκε το 1824. Σ' αυτό, αναφέρεται πως, στις 25 Μαρτίου 1821, στην Άγια Λαύρα, ο Παλαιών Πατρών Γερμανός ύψωσε τη σημαία της ελληνικής επανάστασης. Και, βέβαια, έτσι είχε προγραμματιστεί από τη Φιλική Εταιρεία να αρχίσει η επανάσταση. Όμως, ο μνημένος στην οργάνωση μητροπολίτης δεν ήταν στην Άγια Λαύρα, στις 25 Μαρτίου. Ούτε η επανάσταση ξεκίνησε από εκεί. Τα γεγονότα είχαν προλάβει τις ημερομηνίες (βλ. *1.3.1821 και 17.3.1821*). Κι ο Φραγκίσκος Πουκεβίλ το ήξερε αυτό: Ο αδερφός του, Ούγος, ήταν πρόξενος της Γαλλίας στην Πάτρα, βοήθησε τους επαναστάτες κι είχε άμεση αντίληψη για τα γεγονότα. Ήταν, όμως, όμορφο και σημαδιακό να ξεκινήσει η επανάσταση την ημέρα του Ευαγγελισμού. Γι' αυτό το έγραψε. Και γι' αυτό, η Ελληνική Πολιτεία το υιοθέτησε.

Ήταν ο 124^{ος} ξεσηκωμός. Στα τετρακόσια χρόνια της σκλαβιάς, είχαν προηγηθεί 123 ξεσηκωμοί κι επαναστάσεις κατά των Τούρκων. Οι περισσότεροι, αυθόρμητοι κι απaráσκευτοι. Όχι λίγοι, με προτροπή ξένων δυνάμεων που εγκατέλειπαν στην πορεία τους ξεσηκωμένους. Πνίγηκαν στο αίμα.

Από το 1711, μια ακόμη μεγάλη δύναμη εμπλόκηκε στην Ελλάδα: Ο τσάρος πασών των Ρωσιών, Μέγας Πέτρος, εξέδωσε προκήρυξη, με την οποία καλούσε τους Έλληνες να επαναστατήσουν. Ονόμασε τον εαυτό του «Ρωσογραικών αυτοκράτορα» κι εξήψε τη φαντασία. Στις εκκλησιές, μνημόνευαν το όνομά του κι ο Αγαθάγγελος προφήτευε τον λυτρωμό που θα φέρει το ξανθό γένος.

Πενήντα πέντε χρόνια αργότερα, τα κοσμοκρατορικά σχέδια της Μεγάλης Αικατερίνης οδήγησαν στην επανάσταση του 1766 και στα ορλοφικά του 1770. Οι Έλληνες εγκαταλείφθηκαν και πάλι. Άντεξαν ως το 1779. Την αμέσως επόμενη χρονιά, το 1780, οι

Τούρκοι βάλθηκαν να ξεπαστρέψουν τους κλέφτες της Πελοποννήσου. Οι Κολοκοτρωναίοι αντιστάθηκαν δώδεκα μερόνυχτα στη Μάνη και μετά έκαναν ηρωική έξοδο. Χάθηκαν οι περισσότεροι. Ο δεκάχρονος, τότε, Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, η μάνα του και μια του αδερφή σώθηκαν. Ο νέος ρωσοτουρκικός πόλεμος του 1787 ώθησε την Αικατερίνη να ζητήσει από τους Έλληνες να επαναστατήσουν και πάλι. Τα ορλοφικά, όμως, ήταν πρόσφατα. Λίγοι σηκώθηκαν. Το 1788, οι Σουλιώτες επαναστάτησαν. Την ίδια χρονιά, φάνηκε στις θάλασσες ο μικρός στόλος του Λάμπρου Κατσώνη (βλ. 12.3.1792).

Νέος επαναστατικός άνεμος φύσηξε στην Ελλάδα, το 1806, από την Πελοπόννησο ως τη Μακεδονία, καθώς οι Ρώσοι και οι Γάλλοι του Ναπολέοντα ανταγωνίζονταν, ποιοι θα προσεταιριστούν τους Έλληνες. Στη Σκιάθο, οργανώθηκαν οι πειρατές αγωνιστές του Αιγαίου. Για μια ακόμα φορά, οι Έλληνες εγκαταλείφθηκαν στην τύχη τους και οι Τούρκοι ξέσπασαν επάνω τους. Στην Πελοπόννησο, οι Τούρκοι ζήτησαν να τελειώνουν με τους Κολοκοτρωναίους. Πολέμησαν μήνες, ώσπου πέρασαν στα Κύθηρα κι, από κει, στη Ζάκυνθο.

Στις 14 Σεπτεμβρίου 1814, ιδρύθηκε η Φιλική Εταιρεία.

1826: Ο Κιουταχής διατάσσει επίθεση για να καταλάβει το νησάκι Κλείσοβα, που με 130 υπερασπιστές αποτελεί κλειδί για την άμυνα της πόλης του Μεσολογγίου. Μετά από ολόημερη μάχη, οι Έλληνες κρατούν τις θέσεις τους, ενώ τα πτώματα 2.200 Τούρκων και 1.200 Αιγυπτίων «πνίγουν» τη λιμνοθάλασσα. Η Κλείσοβα κράτησε.

1895: Οι ιταλικές δυνάμεις εισβάλλουν στην Αβησσυνία (Αιθιοπία).

1924: Εκθρονίζεται ο βασιλιάς της Ελλάδας, Γεώργιος και η χώρα ανακηρύσσεται δημοκρατία.

1957: Στο Καπιτώλιο υπογράφονται οι συμφωνίες της Ρώμης, με τις οποίες ιδρύονται η Ευρατόμ και η ΕΟΚ.

1996: Υπογράφεται τριμερής συνθήκη ανάμεσα στη Γαλλία, τη Βρετανία και τις ΗΠΑ για τη δημιουργία αποπυρηνικοποιημένης ζώνης στον Νότιο Ειρηνικό.

2010: Το ευρογκρούπ αποφασίζει ομόφωνα μηχανισμό στήριξης της ελληνικής οικονομίας και η Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα δίνει ανάσα ρευστότητας στις ελληνικές τράπεζες.

2013: Κλείσιμο της Λαϊκής με συγχώνευση του υγιούς τμήματός της στην Κύπρου και κούρεμα των πάνω από 100.000 ευρώ καταθέσεων στις κυπριακές τράπεζες είναι η τελική συμφωνία στο Eurogroup που τερματίζει τις εργασίες του τα ξημερώματα. Τα υποκαταστήματα της Τράπεζας Κύπρου και της Λαϊκής στην Ελλάδα απορροφώνται από την Τράπεζα Πειραιώς.

Η 25^η Μαρτίου στον πολιτισμό

25 Μαρτίου 1918

Ο Κλοντ Ντεμπισί

Βροντούσαν τα γερμανικά κανόνια και βομβάρδιζαν το Παρίσι και κανένας δεν έμαθε ότι, εκείνη τη δραματική 25^η Μαρτίου 1918, πέθανε μέσα στους πόνους ο Άσιλ Κλοντ Ντεμπισί, ο «μουσικός ιμπρεσιονιστής» όπως αποκλήθηκε. Είχε γεννηθεί στις 22 Αυγούστου 1862 από γονείς άσχετους με τη μουσική. Μια συγγενής ήταν εκείνη που ανακάλυψε την κλίση του κι έπεισε την οικογένεια να τον γράψει στο παρισινό Ωδείο, στα δέκα του. Στα 22 του, κέρδισε το Μεγάλο Βραβείο της Ρώμης με την καντάτα «Ο Άσωτος Υιός». Ως τότε, εργαζόταν ως πιανίστας στο αρχοντικό της φιλόμουσης βαρόνης φον Μεκ, προστάτισσας και του Τσαϊκόφσκι. Τα επόμενα χρόνια, βρέθηκε επίσημος συνοδός της ταλαντούχου και όμορφης μουσικού, κυρίας Βανιέ, με την οποία ήταν πλατωνικά ερωτευμένος. Η συναναστροφή μαζί της και οι ώρες που πέρασε στη βιβλιοθήκη της του άνοιξαν τους ορίζοντες. Τον κατηγόρησαν ότι προτιμούσε να σκανδαλίζει με μουσική πρωτοτυπία παρά να προσαρμόζεται στα παραδεδεγμένα. Από τα 1867, σχεδόν ποτέ δεν έφυγε από το Παρίσι, καθώς προτιμούσε να μένει στο σπίτι συντροφιά με την Γκαμπριέλ Ντυπόν, με την οποία συζούσε, ή να συχνάζει σε παρέες μουσικών και ζωγράφων. Σε μια από τις σύντομες αποδράσεις του, βρέθηκε στη Βιέννη, καλεσμένος σε δείπνο από τον Μπραμς. Στα 1899, ερωτεύτηκε κεραυνοβόλα την μοδιστρούλα Ροζαλί Τεξιέ και την παντρεύτηκε. Δεν μπορούσε να τον παρακολουθήσει. Στα 1905, χώρισαν. Την ίδια χρονιά, ξαναπαντρεύτηκε με την Έμα Μπαρντάκ, με την οποία απέκτησε μια κόρη. Στα 1910, τον χτύπησε ο καρκίνος. Τον πάλεψε ως το 1918. Ανάμεσα στα σπουδαία έργα του συγκαταλέγονται τα «Πελλέας και Μελισσάνθη», «Τριστάν», «Ραψωδία» και «Το φως του φεγγαριού», τρία μπαλέτα,

συμφωνική μουσική, μουσική δωματίου και έργα για πιάνο.

1807: Στην Αγγλία, καταργείται το δουλεμπόριο.

1833: Πεθαίνει ο Αδαμάντιος Κοραής. Είχε γεννηθεί το 1748.

1867: Γεννιέται ο Αρτούρο Τοσκανίνι, Ιταλός μουσικοσυνθέτης, διάσημος για τα νεύρα του στις πρόβες ως μαέστρος στη Σκάλα του Μιλάνου και στις Μητροπολιτικές Όπερας. Πέθανε το 1957.

1871: Γεννιέται ο δανικής καταγωγής Αμερικανός Γκούτζον Μπόργκλομ, γλύπτης που έγινε διάσημος με το σκάλισμα των μορφών των τεσσάρων προέδρων των ΗΠΑ στο όρος Ράσμωρ. Πέθανε το 1941.

1881: Γεννιέται ο Μπέλα Μπάρτοκ, Ούγγρος ερευνητής της λαϊκής μουσικής και συνθέτης της όπερας «Ο πύργος του Κυανοπώγωνα». Πέθανε στις 26 Σεπτεμβρίου 1945.

1905: Ιδρύεται ο αθλητικός σύλλογος Διαγόρας Ρόδου.

1914: Πεθαίνει ο Γάλλος συγγραφέας Φρειδερίκος Μιστράλ (νόμπελ λογοτεχνίας, 1904) που ανάλωσε τη ζωή του στην προσπάθεια να αναβιώσει τη γλώσσα της Προβηγκίας, αρχαίας επαρχίας στα νότια της Γαλλίας. Του πήρε είκοσι χρόνια για να γράψει προβηγκιανο-γαλλικό λεξικό.

1914: Ιδρύεται ο αθλητικός σύλλογος Άρης Θεσσαλονίκης.

1947: Γεννιέται ο τραγουδιστής Έλτον Τζον.

1949: Ο «Άμλετ», με τον σερ Λόρενς Ολίβιε στον ομώνυμο ρόλο, κερδίζει πέντε Όσκαρ. Είναι η πρώτη βρετανική ταινία που κέρδισε κάποιο ακαδημαϊκό βραβείο.

1958: Ο Σούγκαρ Ρέι Ρόμπινσον κερδίζει για πέμπτη φορά τον τίτλο του παγκόσμιου πρωταθλητή μποξ (νίκησε τον Γκρέι Γουντ).